

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет іноземних мов

Кафедра англійської філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ ПРАКТИКУМ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ:
МІЖКУЛЬТУРНІ АСПЕКТИ КОМУНІКАЦІЇ ТА ПЕРЕКЛАДУ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Польська мова і література та англійська мова»

за спеціальністю 035 Філологія

спеціалізації 035.033 Слов'янські мови та література

(переклад включно), перша - польська

галузі знань 03 Гуманітарні науки

Освітня кваліфікація: бакалавр філології

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 27 серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Перекладацький практикум англійської мови: міжкультурні аспекти комунікації та перекладу
Викладач (-і)	Павлюк Ірина Богданівна
Контактний телефон викладача	050-644-22-27
Е-mail викладача	iryna.pavlyuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Вівторок 13.20 – 14.40 (ауд. 209 або за покликанням Skype) Четвер 13.20 – 14.40
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є ознайомити студентів з теорією та практикою перекладу як напрямку прикладної лінгвістики та вияву міжкультурної комунікації; сформуванню у студентів професійну перекладацьку компетенцію, підготувати їх до міжкультурної комунікації і професійної діяльності в сучасних умовах. Зміст спецкурсу включає ознайомлення з основними фактами про прийняті в національних спільнотах мовні стереотипи і норми поведінки, спілкування, певні «культурні сценарії» різних дій, усталені моделі сприйняття та оцінювання предметів і явищ, соціально унормовані звички, традиції, ритуали, дозволи, заборони тощо. Вивчення цього курсу поглиблює філологічну підготовку майбутніх фахівців, сприяє: застосуванню фонових знань при перекладі реалій, власні назви; якісному перекладу текстів міжкультурного спрямування в межах програми дисципліни, застосовуючи теоретичні знання з теорії перекладу як міжкультурної комунікації; самостійному користуванню науковою, довідковою, навчально-методичною літературою; розумінню студентами варіантів та діалектів англійської мови.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є ознайомити студентів з теорією та практикою перекладу як напрямку прикладної лінгвістики та прояву міжкультурної комунікації; формування у студентів професійної перекладацької компетенції, підготування їх до міжкультурної комунікації і професійної діяльності в сучасних умовах.; Цілі спецкурсу є сформуванню у студентів навички та уміння письмового та усного перекладу з англійської мови на українську та з української на англійську; ознайомити з основними положеннями теорії міжкультурного перекладу; ознайомити із сучасними підходами до теорії перекладу з точки зору міжкультурної комунікації; сформуванню обізнаність студентів із роллю перекладу в процесі комунікації між англійською і українською мовами, а також між англійською і українською культурами; розглянути міжкультурні паралелі та конкретні приклади перекладу автентичних текстів із різних галузей знань; сформуванню у студентів перекладацьку компетентність.	
4. Програмні компетентності	
Загальні компетентності: ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 4 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК 9 Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 12 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій у вивченні іноземних мов. доброчесності.	

Фахові компетентності:

ФК1 Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК2 Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 3 Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ФК 6 Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК 8 Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

Результати навчання

РН 1 Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

РН 3 Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості наукових досліджень.

РН 9 Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

РН 11 Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

РН 12 Дотримуватися правил академічної доброчесності.

РН 13 Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

РН 14 Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.

РН 15 Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
	035 Філологія	3	В

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.

	лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Переклад та міжкультурна комунікація:	2	2	5

міжкультурна комунікація; подібності та відмінності; переклад та міжкультурна комунікація; компетентність перекладача.			
Тема 2. Мовні реалії: поняття мовних реалій; історичні передумови виникнення реалій; особливості їх перекладу.	2	2	5
Тема 3. Природа перекладу: теорія еквівалентності; теорія еквівалентності Юджина Найди; теорія еквівалентності Романа Джейкобсона; план вираження і план змісту; перекладацькі трансформації.	2	2	5
Тема 4. Фальшиві друзі перекладача: інтерпретація слів у різних мовах; міжмовна омонімія та паронімія; уникнення проблеми міжмовної омонімії та паронімії.	2	2	10
Тема 5. Ідіоми та сталі вирази: роль ідіом та сталих виразів у міжкультурній комунікації; п'ять аспектів ідіоматичних значень; розпізнання, розуміння та методи перекладу ідіом; трактування ідіом та реалій.	2	4	10
Тема 6. Контекстуально обумовлене значення: підступність контексту в процесі перекладу; контекстуально обумовлені слова і проблеми їх перекладу; контекстуально не обумовлені слова і проблеми їх перекладу	2	6	5
Тема 7. Способи перекладу без еквівалентних граматичних одиниць: переклад пасивних конструкцій; конструкції казуальними дієсловами; шляхи перекладу неозначеного артикля; особливості перекладу означеного артикля; переклад нульового артикля.			10
Тема 8. Синтаксичні зміни в процесі перекладу: комунікативна структура речення в українській та англійській мовах; зміна порядку слів у реченні у відповідності з функціональними потребами; поділ речення та інтеграція.			10
ЗАГАЛОМ:	12	18	60
7. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Після завершення курсу студент отримує залік на основі оцінок за практичні заняття та підсумковий контроль. Види контролю: поточний (усне опитування на лекційному/практичному занятті); тест у системі дистанційного навчання). Система оцінювання навчальної дисципліни складається з таких компонентів: 1. Аудиторна робота (50 % від загальної кількості балів за курс (100%) – активна участь під час лекційних і практичних занять; виконання практичних завдань). 2. Самоосвіта (10% – участь в онлайн курсі, який відповідає тематиці та програмним результатам навчальної дисципліни, що підтверджується сертифікатом). 3. Письмовий залік (підсумковий тест – 40% від загальної кількості балів). Максимальна кількість балів, які студент може отримати (за		

	умов відвідування усіх практичних занять та виконання практичних завдань) складає 50 балів. Програмою курсу передбачено підсумкове тестування, за яке студенти можуть отримати максимальну оцінку 40 балів та самоосвіта – 10 балів відповідно. Максимальна кількість балів за залік – 100 балів (А).
Вимоги до письмових робіт	Підсумковий тест: В установлений час, самостійно виконайте тест – 40 питань формату «множинний вибір», щоб перевірити розуміння теоретичних аспектів навчального матеріалу (30% від загальної кількості балів).
Практичні заняття	Оцінюється робота на усіх практичних заняттях за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість 50 балів розраховується як середнє арифметичне усіх занять з ваговим коефіцієнтом 5.5. Знання студента оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями: «відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок; «добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу; «задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю; «незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.
Умови допуску до підсумкового контролю	Форма контролю: залік; форма здачі: комбінована

Підсумковий контроль	Підсумкове тестування (d-learn) передбачає максимальну оцінку 40 балів. Максимальна кількість балів за залік – 100 балів (А). Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №1, користується правом перескладання заліку за відомістю №2 на консультаціях викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань).

8. Політика навчальної дисципліни

Курс читається англійською мовою.

При виставленні заліку (максимум 100 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані під час аудиторних занять, а також бали за підсумкову контрольну роботу.

Письмові роботи:

Студент зобов'язаний виконати самостійно і здати викладачу на перевірку письмову роботу не пізніше як за тиждень до встановленої розкладом дати заліку. Не допускається користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями, а також списування та плагіат при виконанні письмових завдань.

Академічна доброчесність. Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів контролю і дотримуватися правил академічної доброчесності. Не допускається користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, а також списування та плагіат при виконанні письмових завдань. Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за покликанням: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти».

Ознайомитися із положенням можна за покликанням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні_документи/polozhenja/

Відвідування занять:

Студент має вчасно приходити на заняття. Він може бути не допущений до заняття, у разі спізнення без вагомої на те причини. Студент має брати активну участь в обговоренні питань, які розглядаються під час лекційних і практичних занять; заохочується висловлювання власної думки. Здобувач вищої освіти має бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими студентами, зокрема під час обговорення дискусійних питань на заняттях.

Студент може відпрацювати будь-яке пропущене з поважної причини заняття чи вид контролю. Студенти мають право відпрацювати пропущені практичні заняття у письмовій формі.

Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn та виконанням підсумкової контрольної роботи відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-pro-induvid.-grafik.pdf>

Студенти, які не набрали 50 балів за відомістю №1, мають право перескласти залік за відомістю №2. На консультаціях викладача студенти мають можливість отримати

роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до практичних занять та при виконанні письмових робіт. У разі отримання незадовільної оцінки з навчальної дисципліни за талоном №3, студенти мають право на повторне її вивчення, що регламентовано «Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (Редакція 3)», ознайомитися з яким можна за покликанням:

<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/povtorne-vuvchenniadustzuplin.pdf>

Неформальна освіта. Порядок зарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, Udeму, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів) регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»

<https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

9. Рекомендована література

Основна:

1. Бордюк Л. Переклад як міжкультурна комунікація: англійська ↔ українська мови. Львів : Вид-во Львівська політехніка, 2015. 128с. *(Бібліотека ПНУ) Електронний ресурс:*
2. Бялик В. Д., Микитюк І. М., Лукащук М. В. Перекладознавство : Теорія і практика Translation Studies : Theory and Practice : підр. для студ. ф-тів іноземн. мов Чернівці : Золоті литаври, 2012.
3. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад. Львів : Видавництво при Львівському університеті, 1989. 216 с.
4. Корунець І. В. Теорія та практика перекладу. Вінниця : Нова кн., 2003. 448 с. *(Бібліотека ПНУ: Шифр: 81.2Англ-923 Авторський знак: К68 Кількість примірників: 33 В наявності: 33)*
5. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту. Вінниця : Нова кн., 2004. 261 с.
6. Крамар В. Б. Практичний переклад з англійської мови. Хмельницький, 2007. 215 с
7. Osimo V. Translation Course. Режим доступу: http://www.logos.it/pls/dictionary/linguistic_resources.traduzione_en?lang=en
8. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу : Навчальний посібник. Київ : Юніверс, 2002. 280 с.
9. Науменко Л. П., Гордеева А. Й. Практичний курс перекладу з англійської мови на українську. Вінниця : Нова Книга, 2011. 136 с.
10. Павлюк І. Б. Курс лекцій з “Cross-cultural aspects of translation: lecture notes”. Івано-Франківськ, 2023, 88 с. Режим доступу: <http://hdl.handle.net/123456789/15983>
11. Павлюк І. Б. Практикум з “Cross-cultural aspects of translation in practice”. Івано-Франківськ, 2023, 43 с.
Режим доступу: https://kaf.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/89/2024/01/ministerstvo-osvity-ta-nauky-ukrainy_-metodychka.pdf

Додаткова

12. Кузенко Г. М. Теорія та практика перекладу (The World of Independing and Translating). Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2008. – 232 с.
13. Сидорук Г. І. Основи перекладознавства: Методична розробка (англійською мовою). К.: КОНДОР, 2009. 284 с. *(Бібліотека ПНУ) Електронний ресурс:*

14. Сухенко К.М. Лексичні проблеми перекладу. К.: вид-во Київ. ун-ту, 2000. 124с.
(Бібліотека ПНУ: Шифр: 81.2Укр-922 Авторський знак: С91 Кількість примірників: 2 В наявності: 2)

Інтернет-ресурси

15. Kuzenko H. M. Translation as cross-cultural communication Режим доступу: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/552275.pdf>

16. Sodel O. Comprehensive methodology for translation analysis of cross-cultural incongruity in English anecdotes.

Режим доступу: https://phil.duan.edu.ua/images/PDF/2023/2_1/19-.pdf

17. Lan Zheng Brief Study of English Translating Strategy from Cross-culture Perspective. This is an open access article under the CC BY-NC license Режим доступу: (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>).

18. Ulvydienė L. Psychology of translation in cross-cultural interaction. Режим доступу doi: 10.1016/j.sbspro.2014.01.197

19. Dingwaney A., Maier C., Between Languages and Cultures: Translation and Cross-Cultural Texts. Режим доступу: <https://doi.org/10.2307/jj.10677896>
<https://www.jstor.org/stable/jj.10677896>

Викладач: Павлюк І. Б., доцент кафедри англійської філології